

šine poslanske zbornice, da se toraj vladi prepusti, naj vse mogoče načine terminske kupčije z žitom prepoveduje. Čudno je to, da se je našel v krščansko-socijalni stranki mož, kateri je pri obravnavi o tej žitni kupčiji v poslanski zbornici pobijal predlog svojega tovariša krščanskega socialca dr. Schöpferja. Ta mož je dr. Pattai. Z vso bistroumnostjo je dokazoval 18. decembra dr. Pattai, da je predlog njegovega tovariša dr. Schöpferja nespameten, da je veliko bolj primeren predlog manjšine državnega zbora, oziroma sklep gosposke zbornice, da se namreč vladi prepusti, raznovrstne načine špekulacije z žitom prepovedovati. Poprejšnji sklep državnega zbora sta zagovarjala vsemuški poslanec Iro in pa nemški poslanec Peschka. Pri teh govorih je prišlo do strastnih napadov na poljedelskega ministra in konservativnega poslanca Hagenhoferja. Pri glasovanju je bil odklonjen poprejšnji sklep poslanske zbornice s 170 proti 93 glasovom. Potem se je sprejel predlog poprejšnje manjšine državnega zbora, oziroma sklep gosposke zbornice. Ni dvoma, da bo presvitli cesar to za kmetijstvo velevažno postavo potrdil v kratkem.

Podpore vsled uim poškodovanim okrajem.

V tem zasedanju se je že enkrat poslanska zbornica pečala z brezštevilnimi prošnjami in nujnimi predlogi za podporo tistim okrajem, kateri so bili letos po vremenskih neugodah poškodovani. Takrat se je med drugimi priporočilo vladi, naj skrbi za poškodovane pri Sv. Florjanu, pri Sv. Petru pod Gorami, pri Sv. Lenartu poleg Jurjevega kloštra in pri Sv. Rupertu nad Laškim. Sprejela se je potem v poslanski zbornici postava, vsled katere ima vlada pravico 3 milijone 900.000 K razdeliti med poškodovance. V zadnjih dneh so pa razni poslanci vložili zopet nove nujne predloge za take poškodbe. Med drugimi se je za slovenski Štajer vložil predlog za posestnike v Sevnici in Dobjem. 18. decembra se je pečala zbornica s temi nujnimi predlogi in dotičnimi prošnjami. Nujnost teh predlogov se je v zbornici sprejela. Vladi se je naročilo, naj poizveduje o bedi ljudstva v dotičnih krajih in pomaga v sili, kolikor to za potrebno spozna.

Znižanje cene za živinsko sol.

Živinorejci so po svojih poslancih že od leta 1897. sem vedno zahtevali, naj se cena živinske soli primerno zniža. Dne 17. decem. t. l. je vlada ustregla tej želji ter predložila poslanski zbornici načrt postave, po kateri

se ima cena živinske soli od 1. febr. 1903. znižati od 10 na 6 K za meterski stot. Precej drugi dan, 18. decem., je poslanska zbornica potrdila to postavo.

Vinska klavzula.

Že zadnjič je povedal «Slov. Gospodar», da je v imenu Slovanske zveze dalmatinski poslanec Bianchini ostro prijel vladno, zakaj ne odpove nesrečne pogodbe z Italijo, vsled katere se uvaža laško vino na škodo domačemu avstrijskemu. Ravno tako je dan pozneje katoliški poslanec župnik Schrott v imenu nemške katoliške stranke zahteval od vlade, da se mora pred novim letom ta pogodba Italiji odpovedati. Pozneje je isto storil v imenu krščanskih socialcev poslanec Schrafel. Ministrski predsednik dr. pl. Körber je v zadnji seji dne 18. decembra v imenu vlade odgovoril, da se bojo koristi avstrijskih vinorejcev pri sklepanju novih pogodb z Italijo varovale. Še bolj odločno kakor avstrijski minister je isto naznanil v budapeštanski zbornici ogerski minister, rekoč, da se z bodočim novim letom odpove vinska klavzula Italiji. To bodi v naznanilo onim slovenskim okrajnim zastopom in vinorejskim društvom, katera so se po slov. državnih poslancih v tej zadevi obrnila do vlade. Poslanci so dotične pismene prošnje in brzojavke izročili trgovinskemu ministru z nujno zahtevo, da se upelja stara carina za laško vino z 20 gld. v zlatu.

Sklep državnega zbora.

V četrtek, dne 18. decembra je imela poslanska zbornica zadnjo sejo v tem letu. Zavoljo prepira med Nemci in Čehi se državni proračun za drugo leto ni napravil in se tudi ni obravnavalo o vladni predlogi zastran povišanja vojaških novincev in civilne liste. Vlada bo morala torej po drugi poti skrbeti, da sme pobirati davke. Ali bo to storila s pomočjo znanega § 14, ali bo cesar samovlastno dovolil začasno pobiranje davkov brez ozira na ta paragraf, je danes še neznano. Kdaj se snide zopet državni zbor, še ni določeno. Nekateri trdijo, da se to zgodi med 10. in 15. januarjem.

Češko-nemška sprava.

Na znane predloge nemško-českkih poslancev so obširno odgovorili Čehi. Priznali so potrebo nemškega jezika pri vojni. V drugih rečeh pa oporekajo zahtevam nemških poslancev. Izjavljajo, da so pripravljeni pogajati se z Nemci. Zdaj ob odgodbu državnega zbora se bojo vršile nove razprave med obema strankama. Toda če sklepamo po izjavah nemških časnikov se bo premirje težko

doseglo. Češko spomenico so podpisali mladočeški poslanci, trije češki katoliški poslanci, člani Slovanske zveze in češki konservativni veleposestniki, češki radikali in agrarci (zastopniki kmetijskih koristih) pa spomenice niso hoteli podpisati.

Politični ogled.

Zborovanje zveze kmetijskih zadrug se je vršilo dne 14. decembra t. l. na Dunaju. 2008 zadrug iz Češke, Moravske, Šlezije, Sp. Avstrijske, Gornje Avstrijske, Štajerske, Koroške, Tirolske in Predarelske so poslale svoje zastopnike. Za zvezinega predsednika je izvoljen dr. Pavel vitez Störck, zastopnik zadrug na Štajerskem.

Novi vojni minister. Sedanji vojni minister baron Kriehamer je šel v pokoj. Na njegovo mesto je imenovan feldmaršallajtnant vitez Pitreich, rodem Ljubljčan. Novega ministra hvalijo, da je zelo izobražen, dovzeten za nove misli in dobrodušnega občevanja. Za baronom Kriehamerjem se ne bo potočilo mnogo solz. Njegovo protislovansko mišljenje se je pokazalo posebno, ko je dal hudo kaznovati rezerviste pri kontrolnih zborovanjih, ako so se javljali v materinem jeziku. Ker se baron Takoli ni hotel dvobojevati, — dvoboj je po božjih in državnih postavah prepovedan, — in ker je grof Ledohovski odobral zadržanje Takolija, je obadva spodil od vojaštva. Baron Kriehamer se je tudi dolgo branil, da bi potreščine za vojaštvo nakupoval pri kmetih in majhnih obrtnikih. Zdaj je šel ta mož v pokoj, ki si ga je že dolgo zaslužil.

Ruski minister v Avstriji. Dne 28. t. mes. bo prišel ruski minister za zunanje stvari, grof Lamsdorff na Dunaj. Prej se bo šel muditi v Sofiji in Belemgradu. Kakor smo že poročali, se bo de Lamsdorff posvetoval z našim ministrom Gulohovskim, kako udušiti nemir v Macedoniji. Prihod ruskega ministra na Avstrijsko, je veselo znamenje, da se Rusija in Avstrija vedno bolj bližata v prijateljstvu. Še ni dolgo let, ko so bile med Avstrijo in Rusijo zelo napete razmere in se je na mejo proti Rusiji pošiljal polk za polkom. Takrat so švabski hujšaki netili sovraštvo do Rusije, da so se na drugi strani lahko bolj odkrito oduševljevali za zaveznika v Nemčiji. Tlačeni Slovani v Macedoniji se zatekajo sedaj v Bolgarijo, kjer živi že veliko macedonskih beguncev, seveda v veliki bedi. Zato je bolgarsko sobranje dovolilo 55.000 frankov za podporo macedonskim beguncem.

»Ljubi gospod, ali bi hoteli mojo bable naslikati?«

»Prav rad«, je dejal, »ali kje jo imate?«

»E, kje neki bo«, sem rekel, »v mojem žepu že ne, temveč doma za pečjo sedi.«

»Ona mora priti sem.«

»Kaj? Nje niti z desetimi pari volov ne spravimo semkaj.«

»No, če noče priti sem, potem ne morem napraviti slike.«

»A tako«, sem djaj in hotel iti. Pa fotograf mi reče: »Pa se pustite vi fotografirati.«

Malo je res manjkalo, da se nisem dal, ali stvar mi je postala sitna, ko sem vse natanko prevdaril. — Veš, znašli so tudi že take stroje, da lahko tudi skrivnosti fotografirajo, za katere ve samo naše srce. Potem pa pride vse na dan, kaj si že vse v življenju narobe storil — Ako bi na primer tebe, Reza, tako fotografirali.«

»Beži, beži, ti prismoda!« je rekla Reza in se smejala.

»No, no, jaz samo postavim en primer. — Torej če bi tebe tako fotografirali, bi prišlo vse na dan, kolikokrat si možu žgance zabelila s kako drugo mastjo namesto s slanino, in kolikokrat si ga goljufala in pila skrivaj kavo in tako dalje in tako dalje. — No, no, pusti me, da dokončam ... Stvar je kočljiva; vsega tega in še hujšega sem se

bal, češ, lump bi tudi moje dobre pa še skrivne lastnosti fotografiral — ker meščani so poredni — in veš, če bi vse moje dobre lastnosti in dobra dela prišla na dan, bi mi ne bilo ljubo, ker v katekizmu stoji, naj ne ve desnica, kaj levica dela. — Zatorej sem zgubil vso korajžo.«

»Pa mi tukaj poskusimo«, meni Šima, »fotografirati znam tudi jaz, in to tako dobro, kakor pravi fotograf v mestu.«

»Ti že ti ... v skledi pri žgancih in kislem zelju«, ga zavrne Jaka.

»Če nočeš verjeti«, reče Šima, »pa poskusimo! Imam stroj, stane me sto goldinarjev ... seveda znam samo na zunaj fotografirati, ker za fotografiranje znotranjih skrivnosti nimam priprav.«

»Ne, tega ti že nikoli ne verjamem, da bi ti znal slikati«, reče Jaka neverjetno.

»Če ne bom znal, plačam tri litre vina in še par klobas; če pa te bom znal, pa plačas ti ravno toliko in podoba te ne stane nič — ali velja, Jaka?«

»Velja! — Saj praviš, da me podoba nič ne stane!«

»Niti vinarja!«

Šima gre v čumnato, vzame ogledalo iz okvirja in je vtakne v žep. Nato gre v hlev, vzame svetilko, pa jo ovije v velik moder predpasnik.

V sobi se pa smeji in kričijo vsi vprek, ko vstopi Šima s svojim instrumentom. — Kravja dekla mora prinesiti skaf vode, Šima pa postavi svoj fotografski aparat, ki je bil z modrim predpasnikom dobro skrit, na dva stola.

Nato postavi Jaka v kot, mu pogladi lepo lase, ga potisne nato na desno, ga vleče nekoliko naprej — mu zravna glavo — »tako tako, sedaj je menda vse dobro.« Potem gre k stroju in ga naravna proti Jaku, potrka na steklu svetilke, odpre in zopet zapre vrata. Potem vzame iz žepa ogledalo in je vtakne pod oviti, modri predpasnik.

»Tako, Jaka, ko bom rekel: ena, dve, tri, moraš mirno sedeti, kakor primrznjen in nekaj zelo lepega si moraš misliti!«

»Nekaj zelo lepega? Na primer tisto, če bo moja babnica šla na božjo pot in tam ostala kaka dva dni ... veš, to je zelo lepo.«

»Dobro, sedaj pa pazi in miren bodi!« Šima vtakne glavo pod predpasnik in šteje: »Ena, dve ... tri!« — »Klep!« — pravi po steklu.

»Ga že imam«, se smeje Šima izpod predpasnika ter vzame instrument s stola in postavi vse skupaj v vodo.

Nato začne ribati in umivati, da mu je kar pot tekla raz čelo. Nakar zavije ogledalce v robec.

Predsednik Danev je podpiral ta predlog s tem, da je rekel, da se macedonski beguni nočejo vrniti v Macedonijo, ker se boje turških krutostij. S silo jih izgnati iz Bolgarije, bilo bi, rekel je Danev, nečloveško. Tudi ruski car je daroval za macedonske begune 10.000 rubljev.

Drug napad na belgijskega kralja. Ko se je pripeljal belgijski kralj Leopold v soboto po noči na bližnji kolodvor svojegrada Lacken in je tam stopil z voza, zaslišala sta se prav blizu njega dva strela in videli so dva moža, ki sta bežala ter izginila v temi. Orožniki so sicer udrli za njima, pa zastoj, kajti napadalca sta srečno odnesla pete. Kralj ni bil zadet.

Vseslovanska razstava in Nemci. Kakor javlja ruski »Svjet«, so začeli velikomemski listi jako ostro pisati proti vseslovanski razstavi, katero mislijo prirediti l. 1904. v Petrogradu. »Kreuzzeitung« piše, da se bo ob tej priliki slovesno pokazala vseslovanska vzajemnost, in da bodo posebno Čehi porabili to priliko za demonstracije proti Nemcem. Ne čudimo se, da Nemcem ne ugaja ta razstava, in da bodo v svoji mržnji do Slovanov porabili gotovo ves svoj zaklad psov in sumničenj, da bi jo pred svetom ozloglasili, pa saj vemo, da pes zacvili, če mu stopimo na rep in vseslovanska razstava bo ravno pokazala, da so tudi Slovani kulturni narod, da so se razvili do iste stopinje v vseh strokah, kakor njihovi sosedje, in kar je najvažnejše — da ne rabijo nemških kulturonošev in da stoje trdno na svojih lastnih nogah. Pokazala bo, da se Nemci jako motijo, ako smatrajo Slované za manj vreden narod, za otroka v povojih, ki rabi odgojiteljice Nemce; povedala jim bo, da so nam odveč, in to boli časti in blaga lačne oholeže, zato pač cvilijo. Pripomniti moramo, da so vsi predmeti za to razstavo carine prosti.

Vojska v Venezueli. Angleži in Nemci so bombardirali venezuelanski pristan Puerto Cabello. Povod temu bombardiranju je bil baje to, da so vzeli angleški parnik »Topaze«, ki je dovel premog ondodnim angležkim vojnim ladijam, ter nastop proti mostvu te ladije in angleški zastavi, ki jo je moral sneti poveljnik ladije. Odgovornost za napad proti Venezueli pade pa le na Nemčijo, kakor tudi odgovornost za pogreznjenje venezuelanskih vojnih ladij. V Severnih Zjedinjenih državah se oglašajo odlični in vplivni možje, ki trdijo, da bodo Zjedinjene države slednjič vendarle morale poseči vmes v obrambo Venezuele, ker ni zaupati Angliji in Nemčiji.

Razne politične novice. Izmed 26 novoimenovanih članov gospodske zbornice jih je 17 Nemcev, 5 Poljakov, 3 Čehi in Boreli, katerega si pripisujejo Italijani in Hrvati. — V moravskem deželnem zboru se je zahvalil glavarjev namestnik dr. Žaček za to čast le v češkem jeziku ter izrekel, da mu je cesar podelil to čast kot zastopniku češkega naroda. — Na Nizjem Avstrijskem so

v deželnem zboru začeli krščanski socialci demonstrirati proti deželnemu maršalu Šmolku, ker ni vzel iz njihove stranke, čeprav ima ta veliko večino v deželnem zboru. Ko je maršal pozdravljal poslance, so krščanski socialci vsi obsedeli, ko pa je na to govoril tudi maršalov namestnik, krščanski socialc Strohbach, so mu burno ploskali. — Minist. predsednik je sklical za dne 3. jan. češke in nemške poslance, da se začno posvetovati o spravi.

Dopisi.

Maribor. (Slovenska božičnica.) Družba sv. Cirila in Metoda vzdržuje v Mariboru za slovenske otroke otroški vrtec, ki ga oskrbujejo č.č. šolske sestre. Tem otrokom se je priredila v torek, dne 23. t. m. ob pol treh popoldne božičnica, h kateri je prišlo tudi lepo število slovenskega občinstva mariborskega. Otroci so peli, igrali in prednašali jako ljubko. Odlikovali so se Milka Povalej, Pavla Povalej, Fanika Brandl, Milka Tratnik, Pepca Brandl, Mina Viher, Zofka Breznik, Gabrijel Viher, Edko Povalej, Dragotin Tratnik, Lizika Štehar, Angela Kavčič, Milica Markovič, Edi Kovačič, Jona Štepec, Veronika Šrbela. Nazadnje so se razdeljevala darila, kar je seveda mladim Slovincem in Slovenkam povzročilo največ veselja. Za darila so posebno požrtvovalno prispevali mariborski Slovenci in družba sv. Cirila in Metoda.

Studenci pri Mariboru. (Slovinci, na dan!) »Kdo je, ki vstaja čez veke na dan«, vzklikajo nasprotniki. V obraz mu pogledite, ali se vam ne zdi znan, ali ni to obraz slovenski, obraz junaka, pred katerim se vam je tresti. Slovenci se vzbujajo in vstajajo. Veselo vest, ki je prineslo mariborskim Slovincem in vsem Božično dete in novo leto, je veselo znamenje pomembnega gibanja okoliških Slovencev. Pred pragom mariborskih tevtonov, v Studencih, ustanovilo se je društvo, ki bo zbiralo vse Slovence v svoje okrilje in jim budiло narodno zavest. Dne 4. prosinca l. 1903 priredijo že veselico. Na miloglasne tamburice svirali bodo vuhredski tamburaši, pevali pa mične pesmice pevci in pevke bralnega in pevskega društva »Maribor«. Katoliško izobraževalno društvo v Studencih, strah in trepet vseh nasprotnikov in nemčurjev, se obrača z zaupljivo prošnjo do vseh rodoljubov, do vseh slovensko čutečih src, ter prosi, da bi jo, posebno sedaj iz početka podpirali, kakor največ jim je mogoče. Pred vratmi mariborskih Nemcev in nemčurjev mora propevati društvo, ono mora buditi narodno zavest v okoliških Slovincih in potem bo tudi mesto Maribor moral o premeniti svoje lice, bode moralo biti slovensko. Če pogledamo v Studencih naše delavstvo, ki so, kolikor jih ni Čehov, sami slovenski sinovi, in če pomislimo, da bodo ti prej ali pozneje zgubljeni za nas, ako jih ne zbudimo k zavednosti, sprevideli bomo takoj velik pomen in veliko korist društva. Delavstvo pridobiti zopet nazaj, zopet ga povrniti v naročje matere Slovenije, to bo delo tega novega društva. Rodoljubi, prosimo vas, darujte nam knjige, podpirajte nas gmotno. Dvakrat da, kdor hitro da, pravi pregovor, ne odlašajte, temveč pošljite nam kmalu kot za novoletno darilce obilo podpore, saj se gre za sveto narodno stvar, da se ne bo naša meja krčila, temveč razširila. Vzamimo krutemu sovražniku podjarmljeno zemljo, rešimo grobove naših pradedov vednemu zaničevanju.

Vi pa delavci, pristopite k društvu v obilnem številu. Ono bo varovalo in zagovarjalo vaše pravice, vaš slovenski jezik. — Svoje shajališče imamo, kjer si bomo lahko brez skrbi potožili drug drugemu svoje križe in težave ter se navduševali za svoj narod.

Upamo, da naša prošnja ne bo glas upjočega v puščavi, temveč bo našla odmev v

vseh slovensko čutečih srcih. V to svrhu se Vam že naprej zahvaljujemo za darove in podporo. Naslov, kamor se naj pošiljajo, je: Katoliško izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru.

Slovinci od blizu in daleč, dne 4. prosinca pokažite, da seanimate za nas. Posebno mariborske Slovence prosimo, da nam stojijo na strani v ljuti borbi za našo zemljo. Torej na svidenje 4. prosinca 1903 v Studencih!

Sv. Lenart v Slov. gor. (Zagovor.) Naše bralno društvo ni naročeno na vsenemško klepetuljo »Marburgerco«, zato je udi bralnega društva ne beremo, pa je tudi ne maramo čitati. A plesnivi dopisun je že skrbel, da smo tudi mi delavski udi zvedeli, da smo grdobi trn v peti. Ti dopisunče vedi, da se mi delavci jako vzvišene smatramo nad teboj in nad delavci tvojega vsenemškega misljenja. Naš nastop in naše obnašanje je pošteno in dostojno, kar zahteva tudi bralno društvo, ki je izobraževalno, kojega udi smo i mi. Ti blatiš nas in s tem naše pošteno rokodelstvo, pa spomni se na svojega očeta, ki je mogoče tudi bil delavec; jedel je trd in suh kruh krvavih žuljev in delo so mu gotovo dali Slovenci. Pogledaj pa na delavce, ki so tvojih misli! Kakšni so večinoma ti ljudje? Polni surovega nemškega vedenja in istotake omike. Kdo napada nas, če ne ti in tvoji somisljeniki; ti goniš meh in drugi fučkajo. Pomisli le na različne pretepe, ki so jih uprizorili tvoji duševni bratci! Menda si zvedel, zakotni dopisun, o rabuki pri Avblu, ko so delavci nekega narodnjaka takorekoč teptali, ko je odločno branil in zagovarjal slovensko stvar. Taki so tvoji somisljeniki! Dopisuna pa slovenski delavci pozivljemo, naj nam pove čas in kraj, da bi bili tudi mi slovenski delavci napadali koga in ga topli.

Sram te torej bodi, nehvaležni grdun, zaradi tvoje velike nehvaležnosti proti Slovincem, ki so ti velikodušno pripomogli do premoženja, in ki se ti zdaj režejo vsakdanjega kruha. Li bi ti popustil polomljeni »foršuskasi« obresti in 25%? — gotovo ne, ker si najbrž že pred polomom vzdignil svoje novce. — Pomagaj zdaj kruljevemu nemštvu na noge in ne berači več kot Nemec tako poniževalno in sramotno pri Slovincih, katere po capinsko psuješ. A osveta se že bliža in bo občutljivo potipala tebe in tvoje privržence.

Ptuj. (Raznoterosti.) Pri volitvi v odbor trgovskih pomočnikov so letos se zmagali nemški in nemškutarski pomočniki. Toda slovenski pomočniki ne bodo mirovali, dokler ne zmagajo. — V dvorani, čez katero imajo razpolagati ptujski mestni očetje, bodo na Štefanovo luterani zopet imeli svoje cerkveno opravilo. — Komaj 13 let starega pekarskega učenca Janeza Sagoršeka, doma iz Borovec, so izročili tukajšnjem c. kr. sodišču, ker je pomočniku iz kovčka ukradel bankovec za 10 K. Denar je porabil mladi tatič za vožnjo v Gradec in nazaj. — Divjega lovca Franca Berlak, posestniškega sina, so prijeli v Ptuj, ker je 6 ukradenih zajcev prinesel prodajat. Izročili so ga c. kr. sodišču. — V tukajšnji pekarni mojstra g. Fürthnerja bi se kmalu dogodila nesreča. Pomočniki in učenci so brez vednosti mojstra nesli iz peči še žareče oglje v svojo spalnico. Ko so se opravliali spat, odstranili so posodo za premog iz spalnice in sli k počitku. Razvijajoči plini bi gotovo zadušili vse, ako se ne bi jeden prebudil in odprl duri in okna. Ko je vse svoje tovariše zbudil, so bežali na prosto, kjer so vsi zmučeni popadali na tla. Sveži zrak jih je pa kmalu spravil k zavesti.

Šmartin na Paki. (Še enkrat dr. Mayer.) G. dr. Mayer, advokat v Šoštanju, je bil zaradi dopisa v št. 49. našega lista nejevoljen in nam je pošiljal v različnih oblikah pojasnila, da jih objavimo. Ker isti dopis samoumevno ni potekel iz našega petersa, odposlali smo vse doposlane spise dr. Mayerjeve svojemu dopisniku, da nam stvar razjasni in da damo potem tudi g. dr.

Ko bi Šima ne b'lo,
Tud' podobne ne b'lo;
In vince b' ne teklo,
Nam, tako gladko!